

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда

27 лютого 2019 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування з

ПЕДАГОГІКИ ЗАГАЛЬНОЇ, ПСИХОЛОГІЇ ЗАГАЛЬНОЇ

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання за неспорідненою спеціальністю у 2019 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Протокол № 3 від 27 лютого 2019 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з “Педагогіки і психології загальної” є перевірка знань і відбір абітурієнтів для зарахування на навчання за освітньо-професійною програмою “бакалавр”, за напрямом підготовки **012, Дошкільна освіта** при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “Молодший спеціаліст” іншої спеціальності до ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” у 2019 році.

Програма містить основні питання із Педагогіки загальної, психології загальної та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання слід звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку та доборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНА»

1. Вступ до спеціальності.

Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості сучасного педагога. Суть та проблема психолого-педагогічної підготовки педагога на сучасному етапі. Суть та основні компоненти пед. майстерності. Гуманістична спрямованість особистості педагога. Стилі спілкування педагога. Суть та основні компоненти педагогічної майстерності.

2. Загальні основи педагогіки

2.1. Педагогіка як наука: загальна характеристика

Об'єкт, предмет та основні проблеми дослідження педагогіки. Визначення педагогіки як науки. Мета, завдання педагогіки на сучасному етапі. Функції педагогіки. Методична, теоретична основи та джерельна база педагогіки. Основні педагогічні категорії. Структура сучасної педагогіки, її галузі. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Напрями, течії зарубіжної педагогіки.

2.2. Розвиток, формування, виховання особистості

Поняття розвитку особистості. Закономірності та рушійні сили розвитку особистості. Поняття формування особистості в педагогіці. Чинники формування особистості. Роль спадковості у формуванні особистості. Вплив середовища на розвиток особистості. Виховання особистості як педагогічна категорія. Індивідуальні особливості розвитку особистості. Педагогічний процес як системний чинник у формуванні, навчанні, вихованні, розвитку особистості: суть, рушійні сили, цілі, закономірності, структурні компоненти.

2.3. Вікова періодизація

Сутність вікової періодизації в педагогіці. Різні підходи до вікової періодизації. Критерії, показники вікової періодизації розвитку особистості. Характеристика основних вікових груп. Явище акселерації.

2.4. Наукове дослідження в педагогіці

Роль та значення наукового дослідження в педагогіці. Суть, логіка, етапи науково-педагогічного дослідження. Вимоги до науково-педагогічного дослідження. Методи дослідження в педагогіці, їх класифікація, загальна характеристика.

3. Теорія освіти і навчання (дидактика)

3.1. Загальні аксіоми дидактики

Об'єкт, предмет та проблеми дослідження дидактики. Мета, завдання дидактики. Основні поняття дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками.

3.2. Закономірності, принципи навчання

Сутність та структура процесу навчання. Закономірності навчання. Принципи навчання: їх суть, класифікація, характеристика.

3.3. Зміст освіти

Сутність та основні компоненти змісту освіти. Вимоги до змісту освіти. Нормативно-методичні документи, які визначають зміст освіти: державний стандарт освіти, освітньо-професійна програма, навчальний план, навчальна програма. Навчальний підручник як виразник змісту освіти та засіб навчання. Проблема оновлення змісту освіти на сучасному етапі.

3.4. Методи навчання

Сутність, структура і функції методів навчання. Класифікація методів навчання. Характеристика основних методів навчання. Методика вибору методів навчання.

3.5. Форми організації навчання

Поняття про форми навчання, їх функції. Класифікація форм навчання. Урок як форма організації навчання. Типи уроків. Дидактичні вимоги до уроку. Лекція, семінарські, практичні, лабораторні заняття, навчальні екскурсії як форми організації навчання.

3.6. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю

Сутність, завдання і функції контролю. Принципи, види контролю. Методи контролю і самоконтролю у навчанні. Критерії оцінювання навчальних досягнень.

4. Теорія виховання

4.1. Суть процесу виховання

Процес виховання, його специфіка, компоненти і рушійні сили. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання: сутність, умови, етапи і прийоми. Перевиховання: сутність, функції, етапи і принципи. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

4.2. Основні закономірності й принципи виховання

Основні закономірності процесу виховання. Характеристика принципів виховання.

4.3. Основні напрями виховання

Розумове виховання. Формування наукового світогляду. Моральне виховання. Статеве виховання і підготовка до сімейного життя. Екологічне виховання. Трудове виховання. Економічне виховання. Естетичне виховання. Фізичне і

валеологічне виховання. Правове виховання.

4.4. Загальні методи виховання

Поняття методу та прийому виховання. Характеристика основних груп методів виховання. Методи і засоби виховання

5. Система освіти в Україні

Законодавчо-нормативне забезпечення системи освіти України. Закон України «Про освіту» (2017). Сутність, структура і проблеми розвитку системи освіти в Україні. Принципи побудови освіти в Україні. Структура управління системою освіти України. Повноваження основних органів управління освітою в Україні. Пріоритетні напрями, перспективи розвитку системи освіти в Україні на сучасному етапі. Вимоги до педагога як учасника навчально-виховного процесу, його функції.

6. Практична педагогіка як галузь педагогіки

6.1. Місце практичної педагогіки в системі педагогічних наук. Зв'язок практичної педагогіки з іншими науками. Методологічні аспекти практичної педагогіки. Методологія практичної педагогіки у світлі сучасної парадигми науки. Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу у вищій школі. Категорії практичної педагогіки. Методи практичної педагогіки.

6.2. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура. Принципи діяльності освітніх закладів.

7. Професійна освіта студентів як основна категорія педагогіки вищої школи

Поняття освітнього процесу, професійної освіти як основної категорії педагогіки вищої школи. Основні тенденції в галузі вищої освіти. Структура вищої освіти. Типи і статуси вищих навчальних закладів. Форми навчання у вищих навчальних закладах. Підготовка наукових та науково-педагогічних працівників.

8. Психологічні основи професійної педагогіки

8.1. Предмет і завдання психології професійної освіти і розвитку фахівця. Навчально-професійна діяльність як умова професійного особистісного розвитку. Мотиваційно-ціннісне ставлення до майбутньої професійної діяльності. Професійно важливі психологічні якості особистості. Поняття про акмеологію як науку. Предмет акмеології та його стисла характеристика. Роль і місце акмеології в системі наук про людину.

8.2. Акмеологічні основи професійної освіти. Акмеологічні основи професійно-особистісного розвитку фахівця. Авторська система діяльності (АСД) професіонала та основні закономірності її формування. Психологічні бар'єри в професійному самовизначенні. Психологічні механізми професійно-особистісного розвитку фахівця

9. Теорія та методика професійно-педагогічної освіти

9.1. Організаційно-педагогічні основи професійно-педагогічної освіти (ППО). Принципи професійного навчання. Зміст професійно-педагогічної освіти і характеристика його основних компонентів. Державний стандарт

професійно – педагогічної освіти як основа для формування її змісту. Організаційні форми навчального процесу в закладах ППО.

10.2. Послідовність (алгоритм) вибору методів навчання. Методи теоретичного навчання. Показник інтелектуалоемності професійної підготовки. Показник загальноосвітньої бази професійної підготовки. Характеристика практичних методів навчання.

10.3. Інструктування як специфічний метод виробничого навчання. Сутність вступного, поточного та заключного інструктування. Інформаційні й модульні технології у професійній освіті. Виробнича й переддипломна практики у ВНЗ: планування, організація та проведення. Дипломне проектування та його специфіка здійснення у ВНЗ. Засоби навчання у ВНЗ.

11. Теорія та методика вищої освіти

Вища школа як підсистема професійної освіти. Організаційно-педагогічні основи вищої освіти (ВО). Поняття про рівні акредитації. Місія університету в регіоні, вузівський комплекс. Основні положення державного стандарту ВО. Зміст підготовки фахівців у ВНЗ I-II рівнів акредитації. Теоретична та практична підготовка студентів у ВНЗ I-II рівнів акредитації. Зміст та освітні програми ВНЗ III-IV рівнів акредитації. Форми організації начального процесу у вищих навчальних закладах. Технології навчання у ВО. Методи практичного і виробничого навчання у ВНЗ I-II рівнів акредитації. Основи самостійної роботи студентів. Контроль та оцінювання знань, умінь і навичок студентів. Розвиток творчих та пізнавальних здібностей студентів. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі.

12. Теорія та методика додаткової освіти

Особливості додаткової професійної освіти як підсистеми неперервної освіти дорослих. Функції і зміст додаткової професійної освіти. Види додаткової професійної освіти. Особливості процесу навчання в системі додаткової професійної освіти. Організаційні форми, методи і технології навчання в системі додаткової професійної освіти

13. Особистість студента як суб'єкта процесу навчання у ВНЗ

Психолого-педагогічна характеристика студентства. Адаптація студента до навчання у вищій школі, її види та умови ефективності. Типологічні особливості та професійна «Я-концепція» сучасного студента. Соціалізація студента. Особливості студентського самоврядування.

14. Особистість викладача як суб'єкта процесу навчання у ВНЗ

Психолого-педагогічна характеристика особистості викладача. Професійна самосвідомість викладача ВНЗ. Особливості професійного самовизначення та становлення «Я-концепції» викладача. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача. Стили педагогічної діяльності. Типологія викладачів. Авторитет викладача.

15. Педагогічне спілкування

Сутність та особливості педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування. Структура особистісно-групового педагогічного спілкування. Бар'єри в спілкуванні «викладач-студент». Моделі спілкування педагога і студентів. Стратегії, прийоми, методи вирішення педагогічних конфліктів.

Правила педагогічного спілкування.

16. Порівняльна педагогіка як наука Мета і завдання порівняльної педагогіки, її місце в структурі педагогічної науки. Значення порівняльної педагогіки, її зв'язок з іншими науками. Описовий, статистичний, історичний, соціологічний, порівняльний та індуктивно-дедуктивні методи дослідження порівняльної педагогіки. Виникнення порівняльної педагогіки. Розвиток порівняльної педагогіки в радянський період та сучасній Україні. Засновники та дослідники порівняльної педагогіки: Марк-Антоній Жюльєн (Паризький), В. Кузен, Ф. Тірш, К. Ушинський, Мікаел Е. Седлер, Ісаак Кендл, Ніколас Хенс, Фрідріх Шнейдер, Франс Хілкер та ін.

17. Стан і напрями розвитку освіти в умовах євроінтегрування

17.1. Історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки. Спільне і відмінне в появі та розвитку освіти у кожній країні. Вплив світових та національних релігій на розвиток освіти. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти зарубіжних країн. Соціально-економічний статус країни як умова розвитку освіти. Показники інформаційного прогресу країни як основа забезпечення її освітнього прогресу. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток освіти. Особливості шкільної освіти в полікультурному суспільстві. Актуальність полікультурної освіти.

17.2. Західні моделі організації й управління освітніми системами. Державний характер організації, фінансування і реформування систем освіти. Основні причини здійснення періодичного реформування систем освіти в більшості країн світу. Тенденції централізації і децентралізації управління освітою в різних країнах світу. Причини виникнення приватних освітніх закладів в сучасних освітніх системах. Роль і місце приватних освітніх закладів в сучасних освітніх системах. Провідні моделі навчання обдарованих дітей.

18. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку освіти в різних країнах Економічна ефективність освіти в розвинених країнах і країнах, що розвиваються. Загальна характеристика соціального попиту на освіту. Політичні чинники розвитку освіти в сучасному світі. Інтеграція в галузі сучасної освіти. Орієнтація на неперервну освіту. Проблеми демократизації та гуманізації освіти.

Провідні міжнародні міжурядові і неурядові організації та фонди освітнього спрямування. Їхні завдання та організаційні засади. Результативність освітньої діяльності ЮНЕСКО, СЕПЕС та інших міжнародних організацій. Основні освітньо-культурні сфери діяльності ЮНІСЕФу. Діяльність органів Європейського союзу в освітньому напрямі. Тенденції створення європейського освітнього простору. Роль міжнародних організацій у здійсненні порівняльного аналізу якості навчання в світі. Завдання міжнародних організацій і фондів щодо подолання причин неграмотності в світі.

19. Регіональні особливості розвитку системи освіти

19.1. Концепція регіональної системи освіти для сталого розвитку. Сучасна стратегія регіональної системи освіти. Принципи управління освітою на регіональному рівні.

19.2 Основні підходи щодо поділу країн на регіони. Характеристика регіонів за певними історико-культурними, релігійними, соціально-економічними, політичними особливостями: європейський; північноамериканський; латиноамериканський; арабський; азійський; австралійський регіони та регіон тропічної Африки. Проблема моделювання світового, європейського чи регіонального освітнього простору. Порівняльні показники розвитку освіти в регіонах. Індекси людського розвитку, людського капіталу, індекс інтелектуального потенціалу суспільства.

20. Організація дошкільної освіти в країнах зарубіжжя Дошкільні заклади та міжнародні організації дошкільної освіти. Особливості і пріоритети дошкільної освіти у США. Особливості і пріоритети дошкільної освіти у Великобританії. Особливості і пріоритети дошкільної освіти у Японії. Особливості і пріоритети дошкільної освіти у Польщі. Особливості системи дошкільної освіти в інших країнах (Болгарія, Туреччина, Фінляндія, Данія, Ізраїль та ін.). Особливості і пріоритети дошкільної освіти в Україні.

21. Сучасні педагогічні теорії в шкільній практиці зарубіжних країн.

Основні наукові напрями в зарубіжній педагогіці. Філософський напрям у зарубіжній педагогіці. Представники педагогічного напрямку в зарубіжній освіті. Соціальний напрям у педагогіці. Інноваційні підходи зарубіжної педагогіки до здійснення соціалізації та соціального виховання школярів. Зарубіжні педагогічні теорії. Напрями розвитку сучасної вітчизняної педагогіки. Сучасні прояви традиціоналізму у світовій освітній практиці. Роль прогресивізму в організації діяльності освітніх закладів. Значення прогресивістських течій в навчальній і виховній практиці. Раціоналістичні теорії навчання. Причини розвитку раціоналістичних течій в організації навчання сучасних шкіл зарубіжжя.

22. Вища освіта в зарубіжних країнах

Історія появи університетів – перших вищих навчальних закладів. Традиції організації їх діяльності. Різновиди ВНЗ у зарубіжних країнах. Організація діяльності ВНЗ, зміст і форми навчання. Можливості навчання за кордоном в сучасних умовах.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. ВНЗ. – К.: Либідь, 1998.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Курс лекцій: модульне навчання: Навч. посіб. – К.: ІСДО, 1993.
3. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.
4. Анєнкова І. Педагогіка: модульний курс [Текст]. Навчальний посібник / І. Анєнкова, М.Байдан, О. Горчакова, М. Руссол: – Л.: «Новий Світ-2000», 2011. – 567 [1] с.
5. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К.: Кондор, 2008.

6. Балясна О. Вища освіта за польським зразком / О. Балясна // Спудей. – 2006. – № 8–9. – С. 12–14.
7. Барановська О. Сучасна модель оцінювання навчальних досягнень учнів: переваги і недоліки / О. Барановська // Рідна школа. – 2000. – № 7. – С. 49–50.
8. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна – США) / Р.А. Беланова. – К. : Центр практичної філософії, 2001. – 216 с.
9. Бобрицька В.І. Програмування курсу "Педагогіка вищої школи" в умовах упровадження кредитно-модульної системи організації навчання // Вісник Черкаського університету. – Вип. 125. – Черкаси, 2008. – Серія "Педагогічні науки". – С. 11 – 18.
10. Боллобаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.
11. Будник О.Б. Порівняльна педагогіка : методичні рекомендації до вивчення курсу. – Івано-Франківськ, 2016. – 32 с.
12. Веретенко Т. Загальна педагогіка [Текст] : навчальний посібник / Т. Веретенко. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 128 с.
13. Вища освіта: проблеми та перспективи розвитку: Другі Академічні читання. – К., 1995.
14. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.
15. Волкова Н. Педагогіка [Текст] : навч. посібник. – 2-ге вид., перероб., доп. – К. : Академвидав, 2007. – 616 с.
16. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття – К.: Радуга, 1994.
17. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2003.
18. Закон України «Про освіту» (2017р.).
19. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах: Довідник для працівників вищих навчальних закладів. – Вип. І. – К.: УАЗТ, 2003.
20. Кобрій О. Основи педагогіки [Текст] : навчальний посібник / О.М.Кобрій. – Рек. МОН.- Дрогобич: ДДПУ ім.І.Франка, 2008. – 263 с.
21. Корсак К. Порівняльна педагогіка як наука і навчальний предмет / К. Корсак // Шлях освіти. – 1999. – № 3. – С. 15-18.
22. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття // Освіта України. – 2002. – 28 грудня. – № 102 –103.
23. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007.
24. Кузьмінський А. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко.- К.: Знання-Прес, 2003.- 700с. (Навч.-метод.комплекс)
25. Курлянд З. Педагогіка : навчальний посібник / З. Курлянд, Р. Хмелюк, Т. Осипова та ін. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 304 с.

26. Максимюк С. Педагогіка [Текст] : навч. посібник. – Рек. МОН. – К. : Кондор, 2005. – 667 с.
27. Михайлов Ф.Т. Философия образования: ее реальность и перспективы // Вопр. философии. – 1999. – № 8.
28. Мойсеюк Н. Педагогіка [Текст] : навч. посібник / Неля Мойсеюк. – 5-те вид., доп. і перероб. – К., 2007. – 656 с.
29. Мындыкану В.М. Педагогическая техника и мастерство учителя. – Кишинев: Штиинца, 1991.
30. Національна доктрина розвитку освіти / Затверджено Указом Президента України від 17.04.2002. № 347 / 2002 // Освіта України. – № 33 за 23 квітня 2002 р.
31. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: ІНТЛ, 1995.
32. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
33. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997.
34. Педагогічні технології у неперервній освіті: Монографія (Сисоєва С.О., Алексюк М.А., Воловик П.М., Кульчицька О.І. та ін.) / За ред. С.О. Сисоєвої. – К.: Віпол, 2001.
35. Полякова Г. Педагогіка: навч. посібник / Г. Полякова, Т. А. Борова. – Рек. МОН. – Харків, 2011. – 374 с.
36. Порівняльна педагогіка : навчально-методичне забезпечення // Соціальна педагогіка : навч.-метод. посіб.: У 2-х ч. / За ред. П.М. Гусака, Л.К. Грицюк – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. націон. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – Ч. 2. – 546 с. – С. 391-411
37. Приходько М.І. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001.
38. Програма навчального курсу "Педагогіка вищої школи" (для магістрів) / Укладач: Бобрицька В.І. – К.: Вид-во Київського міського педагогічного університету імені Б.Д. Грінченка, 2007. – 32 с.
39. Указ Президента України № 832/95 "Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні" від 12 вересня 1995 р.
40. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції України. – К.: Таксон, 2002.
41. Фіцула М. Педагогіка [Текст]: навч. посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 232 с.
42. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006.
43. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / М. М. Чепіль. – К. : Академвидав, 2014. – 216 с.
44. Червінська І.Б. Методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять з навчальної дисципліни «Загальні основи педагогіки» / І.Б. Червінська / Івано-Франківськ : НАІР, 2013. – 30 с.

45. Ягупов В. Педагогіка [Текст] : навч. посіб. / В. Ягупов. – Рек. МОН. – К. : Либідь, 2003. – 560 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія загальна»

1. Психологія загальна в системі наукового знання

1.1. Предмет і завдання загальної психології

Етапи розвитку психології як науки. Методологічні основи психології. Галузі психологічної науки. Міжпредметні зв'язки психології з іншими науками.

1.2. Мозок і психіка

Загальні відомості про будову нервової системи людини. Мозок як орган психіки. Кора півкуль головного мозку, її будова і функції. Рефлекторна діяльність мозку. Нервові процеси в корі великих півкуль головного мозку та їх динаміка. Сигнальні системи у роботі кори півкуль головного мозку.

1.3. Розвиток психіки і свідомості

Розвиток психічного відображення у тварин. Механізми відображувальної діяльності на різних стадіях розвитку психіки. Відмінності психіки людей і тварин. Свідомість та її структура. Свідоме й несвідоме в психічній діяльності людини.

2. Психічні процеси в загальній психології

2.1. Загальна характеристика пізнавальних процесів

Поняття про увагу та її фізіологічні основи. Види уваги, їх психологічна характеристика та властивості. Поняття про відчуття. Природа відчуттів людини. Види відчуттів. Поняття про сприймання та його фізіологічні основи. Види сприймання. Основні властивості сприймання.

2.2. Пам'ять

Поняття про пам'ять, фізіологічні основи пам'яті. Види пам'яті, їх характеристика. Процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Мислення. Поняття про мислення. Єдність мислення і мови. Операції мислення. Форми мислення. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про уяву. Різновиди уяви.

2.3. Емоційно-вольові психічні процеси

Поняття про емоції і почуття. Фізіологічні основи емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття. Поняття про волю. Вольова дія. Вольові якості особистості.

3. Психологія особистості

3.1. Загальне поняття про особистість

Структура особистості. Біологічна, суспільна і духовна природа особистості. Розвиток і формування особистості. Особистість і група.

3.2. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Психологічна характеристика типів темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Психологічна характеристика сангвініка, холерика, меланхоліка та флегматика. Поняття про здібності та задатки. Види здібностей. Характер. Акцентуації характеру.

3.3. Психологічна характеристика діяльності

Поняття про діяльність та її структуру. Поняття про потреби та мотиви. Види діяльності, їх характеристика. Поняття про уміння і навички. Звички як стійкі способи дій людини.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Варій М. Загальна психологія : підручник /для студ. психол. і педагог. спец. - 2-ге вид., випр. і доп. / М. Варій. – К. : ЦУЛ, 2007. – 968 с.
2. Дрозденко К. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник / К. Дрозденко. – К. : Професіонал, 2004. – 304 с.
3. Загальна психологія: Практикум: Навч. посіб. / В. Волошина, Л. Долинська, С. Ставицька, О. Темрук. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.
4. Корольчук М. Психологія: Схеми, опорні конспекти, методики : навч. посіб. / за заг. ред. М.Корольчука. / М. Корольчук. – К. : Ельга; Ніка-Центр, 2009. – 320 с.
5. Макарова Л. Загальна психологія: методичні розробки семінарських занять: Навч.посібник. / Л. Макарова, В. Синельников. – К. : ЦУЛ, 2005. – 200 с.
6. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навч. посіб.- 2-е вид., стереотип. / С. Д. Максименко. – К. : МАУП, 2001. – 256 с.
7. М'ясоїд П. Загальна психологія: Навч. посіб. - 5-те вид., стер. / П. М'ясоїд. – К. : Вища школа, 2006. – 487 с.
8. М'ясоїд П. Загальна психологія: Навч.посібник.- 3-є вид., випр. / П. М'ясоїд. – К. : Вища шк., 2004. – 487 с.
9. Цигульська Т. Загальна та прикладна психологія. Як допомогти собі та іншим: Курс лекцій / Т. Цигульська. – К. : Наукова думка, 2000. – 190 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

Голова комісії

_____ (Мацук Людмила Олександрівна)
(підпис)

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда

„ ” _____ 2019 р.

П Р О Г Р А М А

фахового вступного випробування з

ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ З ПИТАННЯМИ ОКРЕМИХ МЕТОДИК ТА ПСИХОЛОГІЇ ДИТЯЧОЇ

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання у 2019 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”

Протокол № _ від „ ” _____ 2019 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з дошкільної педагогіки, дитячої психології з питаннями окремих методик є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра до ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” у 2019 році.

Програма містить основні питання з дошкільної педагогіки, дитячої психології з питаннями окремих методик та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ДОШКІЛЬНА»

1. Загальні питання дошкільної педагогіки

1.1. Предмет, завдання і методи дошкільної педагогіки як науки

Дошкільна педагогіка як галузь педагогічних знань. Основні поняття дошкільної педагогіки: виховання, навчання, розвиток особистості в дошкільному віці, дошкільна освіта. Зміст дошкільної педагогіки як науки, її місце в системі педагогічних дисциплін. Актуальні проблеми дошкільної педагогіки. Функції дошкільної педагогіки. Джерела дошкільної педагогіки. Українська етнопедагогіка як основа наукової педагогіки, її компоненти. Зв'язок дошкільної педагогіки з іншими науками.

1.2. Сучасна система дошкільної освіти в Україні

Організаційно-правові засади функціонування і розвитку системи дошкільної освіти в Україні. Система дошкільної освіти. Типи дошкільних закладів на сучасному етапі. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти.

1.3. Програми розвитку, виховання і навчання дітей в сучасних закладах дошкільної освіти України

Створення і вдосконалення програм виховання дошкільників. Принципи побудови програм. Державні комплексні програми: «Оберіг» (програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років), «Дитина в дошкільні роки», «Дитина» (програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років), «Соняшник» (комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку), «Впевнений старт» (програма розвитку дітей старшого дошкільного віку). Регіональна програма розвитку дітей дошкільного віку

«Українське дошкілля». Парціальні програми.

2. Своєрідність періоду раннього дитинства

2.1. Виховання і розвиток

Поняття розвитку. Фактори становлення особистості. Виховання і розвиток. Вплив на формування особистості середовища. Соціалізація дитини. Роль дорослого у розвитку дитини. Вплив різних видів діяльності на психічний розвиток дитини. Суперечності та кризові явища розвитку. Поняття про зону найближчого розвитку (Л.С.Виготський) і сензитивні періоди розвитку. Педагогічна вікова періодизація дитинства. Індивідуальні та вікові особливості дітей. Явище акселерації. Обдаровані діти і особливості їх виховання. Виховання дітей з проблемами розвитку.

2.2. Розвиток і виховання дітей першого року життя

Особливості раннього дитинства як вікового періоду. Завдання педагогіки раннього дитинства. Взаємозв'язок фізичного і психічного розвитку. Урахування вікових особливостей дітей в організації виховання.

Організація життя дітей раннього віку в дошкільному закладі. Основні педагогічні правила виховання дітей раннього віку. Соціальна адаптація та чинники, що визначають характер і тривалість звикання дітей до нових умов. Зміст виховної роботи. Роль сім'ї у вихованні дітей раннього віку.

Теоретичне обґрунтування необхідності виховання дітей з моменту народження. Особливості психофізичного розвитку дітей першого року життя. Періодизація розвитку дітей на першому році життя. Організація життя дітей першого року життя. Режим дня дітей першого року життя. Завдання виховання дітей першого року життя. Значення спілкування з дорослими для розвитку дитини. Методика проведення освітньої роботи з дітьми першого року життя.

2.3. Виховання дітей другого року життя

Розвиток дитини 2-го року життя та завдання виховання. Організація умов життєдіяльності дітей. Особливості режиму в другій групі раннього віку. Засоби створення предметно-ігрового середовища. Організація прогулянок. Форми спілкування з дорослим, методика їх організації. Зміст і методика проведення занять з дітьми. Педагогічне керівництво самостійною діяльністю дітей.

2.4. Виховання дітей третього року життя

Особливості розвитку дітей третього року життя і завдання виховання. Явище “кризи 3-х років” та педагогічні засоби попередження її негативних наслідків. Значення індивідуального підходу для правильного виховання дітей.

Організація життя трирічних дітей. Режим дня у групі третього року життя. Організація режимних процесів та розвивального предметного середовища. Послідовність і тривалість режимних процесів. Вдосконалення вмінь і навичок самообслуговування. Мова і мислення в трирічних дітей. Розвиток спостережливості у дітей. Формування самостійності дітей у різних видах діяльності. Взаємовідносини дітей третього року життя. Розвиток рухів у дітей третього року життя.

3. Виховання дітей у грі

3.1. Теорія гри

Походження гри в історії суспільства, її зв'язок з працею і мистецтвом. Основоположник теорії гри Карл Гросс. Сучасні психолого-педагогічні дослідження гри Л. Виготського, О. Запорожця, Д. Ельконіна, О. Усової. Класифікація дитячих ігор (К. Гросс, П. Лесгафт, С. Новосолова). Сучасна класифікація дитячих ігор: творчі ігри, ігри за правилами, народні ігри. Народні ігри – важливий чинник виховання в українській етнопедагогіці; їх види, відповідність віковому періоду, виховна цінність.

3.2. Іграшка

Виховна і освітня цінність іграшки. Історія виникнення іграшки. Українська народна іграшка. Історія народної іграшки в Україні, її види та місце в педагогічному процесі.

Види іграшок. Сучасна класифікація дитячих іграшок: за станом готовності, за видами сировини, за розміром, за функціональними властивостями, за художньо-образним вирішенням. Вимоги до іграшок. Характеристика предметно-ігрового середовища. Особливості організації предметно-ігрового середовища в різних вікових групах ЗДО.

3.3. Творчі ігри дітей дошкільного віку

Виховне значення творчих ігор. Особливості творчої гри. Етапи становлення та рівні розвитку творчої гри у дошкільному віці. Виникнення і розвиток гри у ранньому віці у зв'язку з загальними закономірностями розвитку дитини. Формування взаємин дітей дошкільного віку у творчих іграх. Виховання дітей дошкільного віку засобами народної гри.

Режисерські ігри дошкільників. Педагогічні умови розвитку режисерських ігор. Індивідуальні та спільні режисерські ігри.

Сюжетно-рольові ігри дітей дошкільного віку. Структура сюжетно-рольової гри: ролі; ігрові дії; ігрове використання предметів; реальні стосунки між дітьми. Педагогічне керівництво розвитком сюжетно-рольових ігор і взаємин дітей у них. Аналіз сюжетно-рольової гри дошкільника. Розвиваюче і виховне значення будівельно-конструктивних ігор. Типи будівельного матеріалу. Види конструювання. Характеристика ігор з будівельним матеріалом, їх зв'язок із сюжетно-рольовими іграми. Педагогічне керівництво будівельно-конструктивними іграми дітей в різних вікових групах. Театралізовані ігри дітей дошкільного віку. Структура гри-драматизації. Театральний ігровий матеріал. Організація та педагогічне керівництво театралізованими іграми в різних вікових групах.

3.4. Дидактичні ігри дітей дошкільного віку

Особливості дидактичної гри дошкільників. Функції дидактичної гри. Структура дидактичної гри. Види дидактичних ігор за навчальним змістом; за характером матеріалу; за характером ігрових дій. Народна дидактична гра, її характеристика, різновиди за навчально-виховною метою і змістом. Методика організації та керівництво дидактичною грою в різних вікових групах. Місце дидактичної гри у педагогічному процесі дошкільного закладу. Педагогічне керівництво дидактичними іграми: підготовки до гри; проведення гри; аналіз гри та її результатів.

Комп'ютерні ігри, їх значення для розвитку особистості. Комп'ютерні

ігри для дошкільників: розвивальні, навчальні, ігри-експерименти, ігри-забави, комп'ютерні діагностуючі ігри. Педагогічні умови розвитку інтелектуальної активності дошкільників у комп'ютерних іграх. Гігієнічні правила роботи дітей на комп'ютері.

4. Чинники всебічного виховання особистості дошкільника

4.1. Моральне виховання дітей дошкільного віку

Моральне виховання і моральний розвиток. Мета, завдання і зміст морального виховання. Закономірності процесу морального виховання. Моральне виховання у процесі спілкування з дорослими. Моральне виховання в різних видах діяльності дошкільників. Роль художньої літератури, етичних бесід у моральному вихованні дошкільників. Методи морального виховання.

Виховання у дітей вольової поведінки та дисциплінованості. Становлення вольової поведінки у дітей раннього та дошкільного віку. Попередження і корекція негативних проявів у поведінці дітей. Виховання у дітей культури поведінки: культурно-гігієнічні навички, культура діяльності, культура спілкування. Методи та прийоми формування у дітей культурно-гігієнічних навичок, звичок. Формування культури спілкування дітей з дорослими та однолітками. Правила культури діяльності. Виховання гуманістичної спрямованості особистості в дошкільному віці. Формування патріотичних почуттів у дітей дошкільного віку. Основні напрями патріотичного виховання. Завдання виховання у дітей дошкільного віку любові до Батьківщини, рідного краю.

4.2. Розумове виховання дітей дошкільного віку

Поняття про розумовий розвиток і розумове виховання. Показники розумового розвитку. Особливість розумового розвитку дітей дошкільного віку. Зміст та завдання розумового виховання дітей дошкільного віку. Засоби розумового виховання. Характеристика методів розумового виховання. Формування у дошкільників системних знань про явища навколишнього життя, їх роль у розумовому розвитку дитини і оволодінні різними видами діяльності. Особливості розумової активності дітей дошкільного віку. Роль різних видів діяльності у формуванні розумової активності дітей.

Сенсорне виховання як основа розумового виховання. Завдання сенсорного виховання. Формування сенсорної культури дітей. Сенсорні еталони. Етапи сенсорного виховання. Методи сенсорного виховання. Особливості сенсорного виховання дітей в різних видах діяльності.

4.3. Фізичне виховання дітей дошкільного віку

Фізичне виховання і фізичний розвиток, єдність фізичного і психічного розвитку дитини. Завдання фізичного виховання. Зміст фізичного виховання. Основні засоби фізичного виховання. Загартування дітей. Зміст культурно-гігієнічних навичок у різних вікових групах. Методика і умови формування культурної гігієнічних навичок. Гігієнічні фактори фізичного розвитку дітей. Вимоги до приміщення дошкільного закладу, його обладнання, освітлення, вентиляції, температури повітря, обладнання території ЗДО. Наукові засади режиму дня дитини, його значення режиму дня. Фізіологічні основи режиму. Педагогічні вимоги до режиму дня. Організація режиму дня в різних вікових

групах.

4.4. Трудове виховання дітей дошкільного віку

Зміст, мета і завдання трудового виховання дітей дошкільного віку. Засоби трудового виховання. Своєрідність трудової діяльності дошкільника. Зв'язок дитячої праці з грою. Виховання дітей дошкільного віку у праці. Виховання позитивного ставлення до праці та працелюбства у дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку. Виховання взаємодопомоги у спільній праці. Спільна діяльність дітей як засіб формування колективних взаємин. Види праці дітей. Характеристика форм організації праці дітей в дошкільному закладі. Керівництво вихователя працею дітей. Спільна робота з сім'єю у трудовому вихованні дітей. Ознайомлення з працею дорослих як засіб вирішення інтелектуально-моральних завдань виховання.

4.5. Естетичне виховання дітей дошкільного віку

Естетичний розвиток і естетичне виховання. Становлення і вдосконалення естетичної свідомості та естетичної діяльності особистості. Естетична культура особистості. Завдання та зміст естетичного виховання дошкільників. Засоби естетичного виховання. Форми організації естетичного виховання. Характеристика методів естетичного виховання. Використання у естетичному вихованні дітей народних засобів. Значення спільної художньої діяльності дорослого і дитини в сім'ї і дошкільному закладі.

5. Основи дидактики дошкільної освіти

5.1. Навчання дітей дошкільного віку

Основні категорії дошкільної дидактики. Особливості навчання дітей дошкільного віку. Функції навчання: освітня, розвивальна, виховна. Зміст навчання дітей дошкільного віку Своєрідність освоєння дітьми навчальних умінь і навичок. Індивідуально-диференційований підхід до навчання дітей.

Принципи навчання дітей в закладах дошкільної освіти. Типи навчання: проблемне навчання; програмове навчання; розвиваюче навчання; особистісно зорієнтоване навчання. Класифікація методів навчання. Характеристика методів і прийомів навчання дітей дошкільного віку. Форми організації навчання дошкільників за провідним видом діяльності: дидактична гра, екскурсія, заняття. Їх характеристика. Організація навчальної діяльності дітей дошкільного віку. Навчально-ігрове середовище як засіб підвищення пізнавального інтересу.

5.2. Виховання і навчання дітей в різновіковій групі

Комплектування різновікових груп в закладі дошкільної освіти. Організація життєдіяльності дітей в умовах різновікової групи. Теоретичні засади організації педагогічного процесу в різновіковій групі закладу дошкільної освіти. Вимоги до створення предметно-розвиваючого середовища в різновіковій групі. Організація ігрової діяльності в різновіковій групі закладу дошкільної освіти. Організація взаємодії дітей у різновіковій групі. Форми організації навчання в різновіковій групі закладу дошкільної освіти. Диференційований підхід до навчання дітей в різновіковій групі.

5.3. Підготовка дитини до навчання в школі

Поняття «готовність до шкільного навчання». Основні компонентами

загальної (психологічної) готовності до школи. Особливості, зміст спеціальної готовності дітей до навчання в школі. Значення комплексної готовності дітей до навчання в школі. Соціально-психологічна адаптація дітей до школи. Труднощі адаптації дитини до шкільного навчання.

Зміст і форми зв'язку дошкільного закладу освіти і школи. Спільна робота ЗДО і сім'ї у підготовці дитини до школи. Значення наступності у системі безперервної освіти України.

6. Виховання інститутів родинного і суспільного виховання дітей

6.1. Взаємодія закладу дошкільної освіти і, сім'ї у вихованні дітей

Українська етнопедагогіка про сімейне виховання. Родинне виховання. Принципи родинного виховання. Функції сім'ї. Роль сім'ї у формуванні особистості дитини дошкільного віку. Особливості сімейного виховання дітей дошкільного віку. Умови забезпечення емоційного комфорту дитини в сім'ї. Батьківський авторитет. Значення батьківського авторитету у вихованні дітей в сім'ї. Педагогічна культура батьків. Педагогічні умови виховання дітей у сім'ї.

Зміст і форми організації спільної виховної роботи ЗДО та сім'ї. Характеристика форм роботи з батьками: колективні, індивідуальні, наочно-інформаційні. Сучасні підходи до проблеми співробітництва дошкільного закладу і сім'ї. Методи вивчення сім'ї. Шляхи оптимізації співробітництва з батьками.

6.2. Планування та облік освітньої роботи. Організація роботи закладу дошкільної освіти та керівництво ним.

Необхідність планування і обліку роботи як умови успішного здійснення педагогічного процесу. Організаційно-прогнозуюча функція планування. Вимоги до планування і умови його правильного здійснення. Види і форми планування. Планування освітньо-виховної роботи в групах раннього віку. Планування освітньо-виховної роботи вихователя у першу та другу половину дня в дошкільних групах. Складання плану роботи вихователя за основними режимними моментами у першу і другу половину дня. Складання плану роботи вихователя за видами дитячої діяльності.

Вимоги до сучасного керівника дошкільного закладу. Функції керівника закладу дошкільної освіти. Документація керівника дошкільного закладу. Форми методичної роботи. Традиційні та нетрадиційні форми методичної роботи. Методичний кабінет закладу дошкільної освіти. Матеріали методичного кабінету. Куточок педагога в методичному кабінеті. Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти. Напрями роботи завідувача з батьками. Санітарно-гігієнічні вимоги утримання закладу дошкільної освіти.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: Освіта, 1999.
2. Закон України «Про дошкільну освіту» // Урядовий кур'єр. – 2001. – №141 (серпень).
3. Концепція дошкільного виховання в Україні. – К.: Освіта, 1993. – С.16.

4. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкілля: У 3 частинах. – Ч. 2: Навчальний посібник / Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирста. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
5. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Лазарович Н.Б. Педагогіка українського дошкілля: У 3 ч.: Навчальний посібник. / За ред. Н.В.Лисенко – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. – Ч. 3. – 376 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти // Дошкільне виховання. – 2002. – №7.
7. Національна програма «Діти України». Виховна робота в закладах освіти в Україні. – Випуск 2. – К.: Освіта, 1998. – С.116-145
8. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка / Т. І. Поніманська. – К.: «Академвидав», 2015. – 448 с.
9. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Практикум. / Т. І. Поніманська І. М. Дичківська. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 352 с.
10. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкілля” / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.
11. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. І. Від народження до трьох років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 204 с.
12. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. ІІ. Від трьох до шести (семи) років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 452 с.
13. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О.О.Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долинна, Т. В. Дяченко, Т. С. Ільченко, Г.Є.Іванова, Г.М. Лисенко, Т. В. Панасюк, Г. В. Петрова, Т. О. Піроженко, Н. М. Романко, Н. А. Случинська, Н. І. Трикоз. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 104 с.
14. Сучасне заняття в дошкільному закладі: Навчально-методичний посібник / За ред. Н. В. Гавриш, О. О. Ліннік, Н. В. Губанова. - Луганськ: Альма-матер, 2007. – 496.
15. Якименко С.І. Педагогічні ідеї Софії Русової та Марії Монтесорі: порівняльний аналіз : монографія / С.І. Якименко, Г.С. Міленіна. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 296с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧА»

Тема 1. Предмет , завдання і методи дитячої психології як науки.

Історія становлення і розвитку дитячої психології.

Дитяча психологія у системі гуманітарних наук. Роль дитячої психології у

діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. Методологічні принципи вивчення психіки дитини. Методи науково-психологічного вивчення дітей. Спостереження у дитячій психології і його види. Експеримент і його види у дитячій психології. Бесіда у дитячій психології. Аналіз продуктів діяльності у дитячій психології. Тестування у дитячій психології. Соціометричний метод у дитячій психології. Застосування методів дослідження вихователем закладу дошкільної освіти.

Зародження знань про психічний розвиток дитини у філософії та природознавстві. Розвиток вітчизняної дитячої психології у ХХст.. Дитяча психологія в Україні. Передісторія дитячої психології в Україні. Розвиток дитячої психології в Україні у ХІХ-ХХст. Основні теорії психічного розвитку дитини за кордоном.

Тема 2. Фактори та закономірності психічного розвитку дітей дошкільного віку.

Роль біологічних і соціальних факторів у психічному розвитку дитини. Основні концепції психічного розвитку дитини. Психічний розвиток як засвоєння суспільно-історичного досвіду. Роль навчання і виховання у передаванні суспільного досвіду. Спадкові особливості і вроджені властивості організму як передумови психічного розвитку дитини. Вплив соціальних умов життя на психічний розвиток дитини. Основні закономірності психічного розвитку. Діяльність як детермінанта психічного розвитку дитини. Провідні види діяльності дитини. Роль навчання у психічному розвитку дошкільника. Зона найближчого розвитку дитини. Навчання і сензитивні періоди розвитку психіки дитини. Розвивальне навчання дітей дошкільного віку.

Тема 3. Періодизація вікового розвитку.

Поняття віку. Принципи і критерії вікової періодизації. Засади періодизації психічного розвитку дітей дошкільного віку. Періоди психічного розвитку у дитячому віці. Авторські вікові періодизації Л.С.Виготського, Д.Б.Ельконіна, А.В.Петровського, Е.Еріксона. Індивідуально-психологічні відмінності дітей.

Тема 4. Пренатальний розвиток як початок людського життя.

Пренатальний розвиток. Загальні тенденції пренатального розвитку. Фази пренатального розвитку . Початок психічного життя . Філософія вагітності. Підготовка сім'ї до народження дитини. Чинники формування материнської прив'язаності. Характеристика тератогенів.

Тема 5. Психічний розвиток дитини у фазі новонародженості.

Ситуація дозрівання і розвитку новонародженого. Характеристика умовних і безумовних рефлексів. Розвиток емоційної та рухової сфери новонародженого. Психосенсорний розвиток новонародженого. Криза новонародженості. Комплекс поживлення.

Тема 6. Психологія немовляти.

Соціальна ситуація розвитку немовляти. Безпосередньо-емоційне спілкування , як провідний вид діяльності в період немовляти. Пізнавальний розвиток немовляти. Взаємодія немовляти з предметами й оточуючими людьми. Новоутворення періоду немовляти. Криза першого року життя.

Тема 7. Психологія періоду раннього дитинства.

Ранній вік і його значення у подальшому розвитку дитини. Соціальна ситуація розвитку у ранньому дитинстві. Роль ходьби у психічному розвитку дитини. Формування предметної діяльності у ранньому дитинстві. Перехід від маніпулювання до предметних дій. Особливості предметної діяльності у ранньому дитинстві. Зародження нових видів діяльності у ранньому дитинстві. Формування психологічних передумов ігрової діяльності. Виникнення зображувальної діяльності. Розвиток мовлення дитини раннього віку. Формування активного мовлення дитини. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства. Розвиток сприймання і виникнення уявлень про властивості предметів. Розвиток мислення у ранньому дитинстві. Особливості пам'яті, уваги та уяви у ранньому дитинстві. Психологічна характеристика поведінки дитини раннього віку. Особливості перших уявлень про себе у ранньому дитинстві. Ім'я і його значення у ранньому дитинстві. Криза трьох років. Новоутворення періоду раннього дитинства.

Тема 8. Психологічна характеристика діяльності дитини дошкільного віку.

Соціальна ситуація розвитку у дошкільному віці. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника. Розвиток сюжетно-рольової гри у дошкільному віці. Роль дорослих у розвитку ігрової діяльності дошкільника. Види ігрової діяльності дошкільника і їх роль у психічному розвитку. Розвиток зображувальної діяльності у дошкільному віці. Малювання і стадії його розвитку у дошкільному віці. Розвиток графічних образів у дошкільному дитинстві. Використання кольору у зображувальній діяльності дошкільників. Вплив зображувальної діяльності на психічний розвиток дошкільників. Конструктивна діяльність дошкільника. Типи конструктивної діяльності, їх вплив на психічний розвиток дошкільника. Формування психологічних передумов трудової діяльності дошкільника. Становлення трудової діяльності дошкільників.

Особливості уявлень дошкільників про працю дорослих. Вплив трудової діяльності на психічний розвиток дошкільника. Психологічні передумови формування навчальної діяльності у дошкільному віці. Основні рівні розвитку і готовність дошкільника до навчання. Особливості спілкування дитини з дорослими. Розвиток форм спілкування у дошкільному закладі.

Тема 9. Спілкування дитини з дорослими і однолітками.

Особливості спілкування дитини з дорослими. Розвиток форм спілкування у дошкільному закладі. Особливості спілкування дитини з батьками. Специфіка спілкування дитини з вихователем. Педагогічне спілкування із дошкільниками. Форми спілкування дошкільників з однолітками. Конфлікти між дітьми і їх причини.

Тема 10. Сенсорний розвиток дошкільника.

Розвиток основних видів відчуттів у дошкільному віці. Психологічні основи сенсорного розвитку дошкільників. Розвиток сенсорних еталонів у дошкільників. Розвиток у дошкільників дій сприймання. Сприймання дошкільниками простору. Специфіка сприймання часу дошкільниками. Сприймання дошкільниками художніх творів, малюнків і картин. Сприймання дошкільниками людей.

Тема 11. Розвиток мислення, пам'яті, уяви та уваги дітей дошкільного віку.

Загальна характеристика мислення дошкільників. Наочно-дійове мислення дітей. Наочно-образне мислення дітей. Словесно-логічне мислення дітей. Мислення і діяльність дошкільників. Керівництво розвитком мислення дітей. Мимовільна пам'ять дошкільників і умови її розвитку. Довільна пам'ять і етапи її розвитку у дошкільному віці. Формування елементів логічної і інших видів пам'яті у дошкільному дитинстві. Управління розвитком пам'яті дітей дошкільного віку. Особливості уяви дошкільника. Розвиток видів уяви у дошкільників. Розвиток операцій уяви у дошкільному віці. Розвиток функцій уяви у дошкільників. Управління розвитком уяви дітей. Функції уваги у дошкільників. Мимовільна увага і умови її розвитку у дошкільному віці. Довільна увага дитини дошкільного віку і умови її формування. Післядовільна увага дошкільників. Розвиток властивостей уваги у дошкільному віці. Шляхи і засоби організації та підтримання уваги дошкільників.

Тема 11. Розвиток мовлення в дошкільному віці.

Розвиток лексичного запасу і граматичної будови мовлення дітей дошкільного віку. Розвиток звукового і синтаксичного аспектів мовлення. Усвідомлення дошкільниками звукового складу слова. Усвідомлення дошкільниками словникового складу мови. Функції мовлення дошкільників.

Тема 12. Умови розвитку особистості дитини дошкільного віку.

Вплив дорослих на розвиток особистості дошкільника. Роль однолітків у розвитку особистості дитини. Психологічні основи статевого виховання дошкільників. Діяльність і розвиток особистості дошкільника.

Тема 13. Становлення самосвідомості дошкільника.

Розвиток передумов самосвідомості у немовлячому віці. Розвиток самосвідомості у ранньому дитинстві. Виникнення елементів самооцінки. Розвиток самосвідомості старшого дошкільника. Психолого-педагогічні умови розвитку самосвідомості.

Тема 14. Розвиток особистісної сфери дітей дошкільного віку.

Загальна характеристика мотивів поведінки дитини. Пізнавальні і змагальні мотиви дошкільника. Розвиток моральних мотивів у дошкільників. Підпорядкування мотивів у поведінці дошкільників. Роль гри у розвитку мотиваційної сфери дошкільника. Самосвідомість і самооцінка дошкільника. Управління розвитком самосвідомості дошкільників. Моральне становлення особистості дошкільника. Умови морального розвитку особистості дитини. Розвиток моральної поведінки у дошкільному віці. Причини негативних особистісних утворень у дошкільників. Емоційне благополуччя дитини у групі. Особливості емоцій і почуттів у дошкільному віці. Розвиток почуттів у дошкільному віці. Розвиток вищих почуттів у дошкільників. Емоційні порушення у дошкільників. Воля і її роль у поведінці дитини. Особливості розвитку вольових дій дошкільників.

Тема 15. Темперамент і характер дитини дошкільного віку. Розвиток здібностей у дошкільному віці

Вікові особливості виникнення і прояву різних властивостей темпераменту дошкільників. Співвідношення спадкового і набутого у темпераменті дитини.

Психологічні особливості дітей різних типів темпераменту. Прояв властивостей темпераменту в освітній роботі з дошкільниками. Характер дитини.

Пізнавальні здібності дошкільників. Практичні здібності дошкільників. Спеціальні здібності дошкільників. Вивчення здібностей дитини. Умови розвитку здібностей у дошкільному віці. Робота з обдарованими дошкільниками.

Тема 16. Психологічна готовність дитини до школи.

Криза шести-семи років. Формування внутрішньої позиції школяра. Розвиток особистості у старшому дошкільному віці. Мотиваційна готовність дитини до школи. Емоційно-вольова готовність дитини до школи. Розумова готовність дитини до школи. Соціально-психологічна готовність дитини

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
2. Заброцький М.М. Основи вікової психології / М.М. Заброцький. – Т.: Богдан, 2001. – 112с.
3. Кричківська Т.Д. Психологія дошкільного віку: навч.-метод. посіб. – Ніжин, 2001. – 61с.
4. Кулачківська С.Є. Я – дошкільник / С.Є. Кулачківська, С.О. Ладивір. – К.: Нора-принт, 1996.
5. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник / Р. В. Павелків. – К.: Кондор, 2011. – 469 с.
6. Павелків Р.В. Дитяча психологія: навч. посіб. для самостійної роботи студента / Р.В. Павелків, О.П.Цигипало. – К. : Академвидав, 2011. – 376 с. – (Серія «САМ!»).
7. Павелків Р.В. Дитяча психологія: навч. посіб. / Р. В. Павелків, О.П. Цигипало. – К.: Академвидав, 2015. – 400 с.
8. Павелків Р. В. Дитяча психологія: практикум / Р.В.Павелків. – Рівне: Волинські обереги, 2008. – 320 с.
9. Приходько Ю. О. Нариси становлення та розвитку дитячої психології : навч. посіб. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1999. – 205 с.
10. Психічний розвиток дитини-дошкільника: навч. посіб. / С.Є.Кулачківська (наук.ред.), С.О.Ладивір, Т.О. Піроженко. – К.: Світич, 2004. – 75 с.
11. Сергеєнкова О.П. Вікова психологія : навч. посіб. / О. П. Сергеєнкова, О.А.Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасека. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 376 с.
12. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 160 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ

КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ»

1. Організація образотворчої діяльності дітей

1.1. Методи й прийоми навчання дітей образотворчому мистецтву.

Види методів і прийомів та їхня характеристика (наочні, словесні, практичні; інформаційно-рецептивні, репродуктивні, евристичні). Місце ігрових прийомів навчання в різних вікових групах закладу дошкільної освіти.

1.2. Планування образотворчого мистецтва в ЗДО

Планування образотворчого мистецтва в закладі дошкільної освіти. Принципи планування. Види планування.

2. Форми організації образотворчої діяльності в ЗДО.

2.1. Форми організації образотворчої діяльності в ЗДО.

Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Зміст освітньої лінії «Світ мистецтва». Самостійна художня діяльність дітей, її організація і місце в режимі дня різних вікових груп. Заняття як форма організованого навчання образотворчої діяльності та види занять.

3. Організація спільної роботи закладу дошкільної освіти та сім'ї з питань розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва.

3.1. Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва у сім'ї.

Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва у сім'ї. Форми і методи педагогічної взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей.

4. Методика і педагогічні технології розвитку особистості дитини засобами образотворчої діяльності

4.1. Види малювання в закладі дошкільної освіти, їх значення і місце в кожній віковій групі. Основні прийоми декоративного малювання.

4.2. Ознайомлення дошкільників із видами та жанрами образотворчого мистецтва. Освітня лінія «Світ мистецтва» («Базовий компонент дошкільної освіти в Україні»).

4.3. Аплікація – вид образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, її своєрідність. Колективні роботи з аплікації, їх значення в підготовці дітей до трудового навчання в початковій школі.

4.4. Ліплення як вид образотворчої діяльності дітей дошкільного віку. Види ліплення, їх значення і місце в кожній віковій групі. Способи ліплення.

4.5. Конструювання. Своєрідність конструювання, його значення для розвитку дітей. Використання природного і викидного матеріалу в конструюванні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дитина в дошкільні роки. Комплексна додаткова освітня програма / [наук. керівник Крутій К.]. – К. : ЛПКС, 2011.

2. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / [наук. кер. Проскура О., Кочина Л., Кузьменко В., Кудикіна Н.]. – К. : Київський університет імені Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

3. Калуська Л.В. Ремесла українського народу: Методичний посібник для ви-

хователів дошкільних закладів / Л. В. Калуська. – Харків: Ранок-НТ, – 2007.

4. Комарова Т.С. Образотворча діяльність в дитячому садку / Т. С. Комарова. – К., 2007. – 173 с.

5. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва. Методика художнього виховання дітей / В. П. Котляр. – К., 2006, – 197 с.

6. Ликова І. О. Програма художнього виховання, навчання і розвитку дітей 2-6 років / І. О. Ликова. – Харків, 2007. – 128 с.

7. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Лазарович Н.Б. Педагогіка українського дошкільця: У 3 ч.: Навчальний посібник. / За ред. Н.В.Лисенко – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. – Ч. 3. – 376с.

8. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р. М. Борщ, Д. В. Самойлик. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 72 с.

9. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в закладі дошкільної освіти / Г. В. Сухорукова. – К., 2010. – 361 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ»

Тема 1. Теоретичні основи методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Методика ознайомлення дошкільників з природою як наука. Основні етапи її становлення та розвитку. Використання прогресивних ідей зарубіжної педагогіки щодо використання природи як засобу виховання дітей на сучасному етапі (Ж.Ж.Руссо, Песталоці, Ф. Фребеля, М. Монтесорі). Діячі освіти України про роль та значення природи в житті дитини. Зміст та завдання курсу. Принципи відбору знань дітей про природу.

Тема 2. Куток та ділянка ЗДО

Основні вимоги до оформлення та розміщення кутка природи в ЗДО. Постійні та тимчасові мешканці кутка природи. Догляд за ними. Утримання та догляд за акваріумом в кутку природи. Вимоги до оформлення ділянки ЗДО. Насадження різних видів рослин на ділянці ЗДО та догляд за ними. Тимчасові та постійні мешканці ділянки ЗДО.

Тема 3. Форми організації ознайомлення дітей з природою

Заняття як основна форма організації ознайомлення дітей з природою. Екскурсія і цільова прогулянка в системі роботи з ознайомлення дошкільників з природою. Повсякденні прогулянки в ЗДО, методика їх проведення в різних вікових групах.

Тема 4. Методи навчання дітей природи рідного краю

Наочні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою (спостереження, демонстраційний матеріал, ілюстрації). Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою та їх загальна характеристика.

Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою з допомогою словесних методів.

Тема 5. Засоби фіксації знань дітей з природи

Ведення календарів погоди та природи. Методика використання гербарії та колекцій з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

Тема 6. Планування та облік роботи з методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Види планів та їх загальна характеристика. Облік роботи з методики ознайомлення дошкільників з природою. Роль завідувача та старшого вихователя в організації роботи з методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білан О.І. Екологічне виховання дітей дошкільного віку / О. І. Білан. – Львів, 1996. – 71 с.

2. Концепція екологічної освіти // Інформаційний збірник МОіН України. – 37. – 2002. – С.3.

3. Лисенко Н. В. Екологічне виховання дітей дошкільного віку: навчальний посібник / Н. В. Лисенко. – Львів: Світ, 1994. – 144 с.

4. Лисенко Н. В. Організація пошуково-дослідницької роботи в дитячому садку / Н. В. Лисенко. – К.: РУМК, 1990. – 252 с.

5. Лисенко Н. В. Практична екологія для дітей: навч.-метод. посібник для батьків, вихователів, учителів / Н. В. Лисенко. – Івано-Франківськ, 1999. – 156 с.

6. Лисенко Н.В. Еко-око : дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник / Н.В. Лисенко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 353 с.

7. Мацук Л.О. Методика ознайомлення дітей з природою: Навчально-методичний посібник / Л.О. Мацук. – Івано-Франківськ: Плай, 2006. – 192 с.

8. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників: Метод. посібник / З. П. Плохій. – К., 2002. – 173с.

9. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». – Тернопіль: «Мандрівець». – 2013.

10. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою / Н.Ф. Яришева. – К.: Вища школа, 1993. – 195с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА»

Тема 1. Теоретичні основи дошкільної лінгводидактики

Зміст та завдання курсу «Дошкільна лінгводидактика». Філософські та природничі основи дошкільної лінгводидактики. Психологічні та лінгводидактичні основи дошкільної лінгводидактики. Методи та прийоми

навчання дітей рідної мови. Принципи та закономірності дошкільної лінгводидактики. Засоби навчання дітей рідної мови.

Тема 2. Заняття як основна форма навчання дітей рідного мовлення

Види та типи мовленнєвих занять. Особливості проведення мовленнєвих занять в різних вікових групах. Специфіка та методика проведення мовленнєвих занять у групах раннього віку.

Тема 3. Методика виховання звукової культури мовлення

Особливості формування та засвоєння звуків дітьми від народження до 6 років. Характеристика компонентів звукової культури мовлення дітей дошкільного віку. Методика проведення занять з розділу «Звукова культура» в різних вікових групах.

Тема 4. Методика навчання дітей зв'язного мовлення

Види зв'язного мовлення. Особливості засвоєння дітьми дошкільного віку зв'язного мовлення. Характеристика методів розвитку діалогічного мовлення. Види розповідей, їх класифікація, послідовність уведення різних видів розповідей. Характеристика методів розвитку монологічного мовлення.

Тема 5. Методика навчання дітей словникової роботи

Закономірності засвоєння слова дитиною в різні вікові періоди. Характеристика методів і прийомів з словникової роботи. Види занять із словникової роботи та методика їх проведення в різних вікових групах.

Тема 6. Методика навчання дітей граматично правильного мовлення

Особливості засвоєння дітьми граматичної будови рідної мови. Типові помилки в мовленні дітей та їх причини. Шляхи й методи формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку.

Тема 7. Навчання дітей дошкільного віку художньої літератури

Методика навчання дітей читання та розповідання. Методика роботи з дітьми на творах різних жанрів. Організація та методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах.

Тема 8. Навчання дітей дошкільного віку грамоти

Теоретичні основи навчання грамоти. Підготовка руки дитини до письма. Методика проведення звукового аналізу слів. Методика проведення занять з грамоти в старшому дошкільному віці.

Тема 9. Планування та облік роботи з дошкільної лінгводидактики

Види планів та їх загальна характеристика. Облік роботи з дошкільної лінгводидактики. Роль завідувача та старшого вихователя в організації роботи з дошкільної лінгводидактики.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2004. – 376 с.
2. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А. М. Богуш. – Тернопіль «Мандрівець», 1999. – 128 с.
3. Богуш А.М. Заняття з розвитку мови в дитячому садку / А. М. Богуш. – К: Рад.шк., 1988. – 182 с.
4. Богуш А.М. Мова ваших дітей / А. М. Богуш. – К. : Рад.шк., 1989. – 148 с.

5. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 408 с.
6. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови : підручник / За ред. А. М. Богуш. – К. : Вища шк.,2007. – 542 с.
7. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят / Н.Гавриш. – К., 2006. – 245 с.
8. Гавриш Н. Художнє слово і дитяче мовлення / Н.Гавриш. – К., 2005. – 189 с.
9. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. / Упор. А. М. Богуш. – Ч. I. –К.: Вища школа, 1999. – 450 с.
10. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. / Упор. А. М. Богуш. – Ч. II. – К.: Вища школа, 1999. – 480 с.
11. Крутій К.Л. Мовленнєве заняття: досвід, проблеми, пропозиції. – Запоріжжя, 1998. – 102 с.
12. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. /Укл А. М. Богуш // – К.: Вища школа,1992.- 355 с.
13. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору : навчальний посібник / А. Богуш, І. Попова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 200 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ»

Тема 1. Предмет, значення та завдання курсу «ТМФЕМУ» у дітей дошкільного віку.

Організація навчання дітей дошкільного віку. Планування та облік роботи з ФЕМУ у дітей. Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку. Форми навчання дошкільників елементів математики в ЗДО. Система дидактичних принципів формування елементарних математичних уявлень.

Тема 2. Організація навчання дітей дошкільного віку. Планування та облік роботи з ФЕМУ у дітей.

Структура математичного заняття. Дидактична і методична класифікації навчальних завдань з математики в ЗДО. Планування і проведення занять з математики з дітьми дошкільного віку. Планування курсу математичного розвитку в ЗДО. Завдання формування у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень.

Тема 3. Особливості розвитку кількісних уявлень у дітей дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей з множинами в різних вікових групах

Особливості сприймання й відтворення множин дітьми раннього віку. Характеристика кількісної оцінки величини, що формуються у дітей в різних вікових групах. Роль аналізаторів у формуванні уявлень про множину.

Методика формування первинних уявлень у дітей дошкільного віку про рівність та нерівність множин.

Тема 4. Методика формування у дітей уявлень про величину предметів та вимірювання.

Особливості формування поняття «величина» у дітей дошкільного віку. Завдання і зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною предметів. Методи та прийоми формування у дітей уявлень і понять про величину предметів. Навчання дітей дошкільного віку вимірювати величини. Методика навчання дітей розпізнавати висоту, довжину, ширину й товщину предмета.

Тема 5. Особливості розвитку в дітей понять про число, лічбу, обчислювальну діяльність. Завдання та методика навчання дітей лічити в різних вікових групах.

Формуються у дітей дошкільного віку знань про натуральний ряд чисел. Прийоми навчання дітей розрізняти кількісну та порядкову лічбу. Послідовність методичної роботи педагога у формуванні знань дітей про склад числа. Методика формування знань дітей дошкільного віку про цифри. Методика навчання дітей складати й розв'язувати прості арифметичні задачі. Методика формування у дітей дошкільного віку поняття про поділ цілого числа на частини.

Тема 6. Методика формування у дітей уявлень та понять про форму предметів.

Розкрити значення формування в дошкільному віці уявлень про форму предметів. Особливості сприймання форми предметів дітьми раннього дошкільного віку. Поняття про форму предметів. Особливості сприймання форми предметів та геометричних фігур дітьми дошкільного віку. Завдання і зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з геометричними фігурами. Методи і прийоми формування у дітей уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури.

Тема 7. Методика формування просторових уявлень у дітей раннього і дошкільного віку

Значення формування просторових уявлень для розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості сприйняття простору дітьми раннього і дошкільного віку. Ознайомлення дітей дошкільного віку з просторовими уявленнями. Методи і прийоми формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.

Тема 8. Методика формування уявлень та понять про час у дітей дошкільного віку

Особливості сприймання часу дітьми раннього та дошкільного віку. Методика роботи з дітьми з формування часових уявлень у дітей 3-6 років. Завдання формування орієнтування у часі у дітей дошкільного віку і шляхи їх реалізації. Методика ознайомлення дітей з календарем як системою мір.

Тема 9. Наступність у роботі ЗДО, школи та сім'ї в навчанні дітей математики

Принципи наступності математичного розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Тема 10. Забезпечення логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку

Логіко-математична компетентність дітей дошкільного віку. Засвоєння дітьми логічних операцій у різних вікових групах. Основні логічні поняття й термінологія. Методичні прийоми ознайомлення дошкільників з логічними поняттями. Формування логічних прийомів розумових дій у дітей дошкільного віку.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белошистая А.В. Математика вокруг тебя. Методические рекомендации для организации занятий с детьми 4-5 лет / А.В. Белошистая. – М.: Издательство «Ювента», 2007. – 40 с.

2. Белошистая. А.В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников: Вопросы теории и практики: Курс лекций для студ. Дошк. Факультетов высш. Учеб. Заведений / А.В. Белошистая. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 400 с.

3. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкілля” / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.

4. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. І. Від народження до трьох років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 204 с.

5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 452 с.

6. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / О.О.Андрієтті, О. П. Голубович, О. П. Долинна, Т. В. Дяченко, Т. С. Ільченко, Г.Є.Іванова, Г.М. Лисенко, Т. В. Панасюк, Г. В. Петрова, Т. О. Піроженко, Н. М. Романко, Н. А. Случинська, Н. І. Трикоз. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 104 с.

7. Сазонова А.В. Загально-теоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / автор та укладач А.В. Сазонова. – Вид. 2-е. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 248 с.

8. Щербакова К. Й. Теорія і методика математичного розвитку / К. Й. Щербакова. – Євр. Університет, 2005. – 261с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З НАРОДОЗНАВСТВА»

1. Теоретичні основи методики проведення занять з народознавства

1.1. Предмет, завдання і принципи методики проведення занять з народознавства в ЗДО

Джерела народної педагогіки. Зміст ознайомлення дітей з народознавством в ЗДО. Вплив рідної мови на виховання дітей дошкільного віку.

1.2. Історія розвитку етнопедагогіки як галузі народознавства

Ідеї народного виховання у творчості українських письменників. Народознавчі ідеї XIX століття. Етнопедагогіка XX – поч. XXI століття.

1.3. Обряди, звичаї, традиції українського народу

Звичаї українського народу. Історія їх виникнення, розвиток на сучасному етапі. Свята, звичаї й традиції в українській календарній обрядовості. Обряд, історія його виникнення і розвитку.

2. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з господарською діяльністю українців

2.1. Ознайомлення дітей дошкільного віку з народними промислами, ремеслами та мистецтвом українського народу

Зародження і розвиток народних ремесел на Україні. Народні промисли, ремесла, мистецтво, їх характеристика. Прилучення дітей до народних ремесел. Ознайомлення дітей з українською скульптурою.

2.2. Побут українського народу

Українська національна іграшка, її види. Український національний одяг. Український національний посуд. Українська національна кухня. Предмети домашнього вжитку. Методика ознайомлення дітей з побутом України.

3. Усна народна творчість у роботі з дітьми дошкільного віку

3.1. Малі жанри українського фольклору в роботі з дітьми дошкільного віку

Жанрова характеристика української фольклористики. Колісанки і забавлянки. Скоромовки та лічилки. Методика ознайомлення дітей з малими жанрами українського фольклору.

3.2. Українська казка в дошкільному закладі

Жанрові особливості українських народних казок. Види казок. Надокучливі казки, легенди. Форми, методи та прийоми роботи з казками.

3.3. Українські народні пісні та методика їх використання в роботі з дітьми

Специфіка українських народних календарно-обрядових пісень. Види обрядових пісень. Коломийки, їх характеристика. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з українськими народними піснями.

3.4. Українські національні народні ігри в дошкільному закладі

Характеристика народних ігор, їх особливості. Історія виникнення та розвиток українських народних ігор. Народні хороводні ігри. Рухливі народні ігри. Методика ознайомлення дітей з народними іграми.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А.М. Богуш, Н.В. Лисенко. – К.: Вища школа, 2002. – 407 с.

2. Кіт Г. Г. Українська народна педагогіка: курс лекцій / Г. Г. Кіт, Г. С. Тарасенко. – Вінниця: Едельвейс і К, 2008. – 301 с.

3. Ковальчук О. В. Українське народознавство / О. В. Ковальчук. – К., 1994. – 174 с.

4. Кравець М. Сімейний побут і звичаї українського народу / М. Кравець. – К., 1986.
5. Лепеха Т. В. Українознавство. Навч. Посібник / Т.В. Лепеха. – К.: Просвіта, 2005. – 376 с.
6. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка / Н. В. Лисенко. – Івано-Франківськ, 2003. – 86 с.
7. Лозко Г.С. Українське народознавство / Г. С. Лозко. – Х.: Див, 2010. – 472 с.
8. Наступність закладу дошкільної освіти і початкової школи в етнічному вихованні дітей: навчально-методичний посібник / В.І. Кононенко, Н.В. Лисенко, І.М. Шоробура [та ін.]; за ред. проф. Н. Лисенко. – К.; Івано-Франківськ, 2011. – 256 с.
9. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка / М. Г. Стельмахович. – К. : ІЗМН, 1997. – 232 с.
10. Українська етнопедагогіка у контексті розвитку сучасних теорій виховання та навчання : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 10 - 11 листопада, 2005 р., м. Івано-Франківськ / ред.: Н. Лисенко; АПН України. Наук.-метод. центр "Укр. етнопедагогіка і народознавство", Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника. – Івано-Франківськ : Плай, 2005. – 300 с.
11. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку / [Білан О., Возна Л., Максименко О. та ін.]. – Т.: Мандрівець, 2012. – 264 с.
12. Фоменко Е.В. Формування національної самосвідомості дітей / Е.В. Фоменко. – Х. : Основа, 2009. – 121 с.
13. Щербань П. Національне виховання в сім'ї : для батьків, учителів, вихователів / П. Щербань — К. : Борівітер , 2000 . — 258 с.
14. Щербань, П. М. Пам'ятай ім'я своє: Заповіді сімейної педагогіки : навч. посіб. / П. М. Щербань — К. : Вища школа , 2006 . — 191 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.